

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 640/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. novembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., zastúpeného obchodnou spoločnosťou JUDr. Stopka, JUDr. Blendovský, JUDr. Strapáč, PhD., s. r. o., Potočná 2835/1 A, Čadca, v mene ktorej koná konateľ a advokát doc. JUDr. Miroslav Stopka, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na „*nestranného sudcu*“ podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 NcC/38/2014 z 12. júna 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie a rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. augusta 2014 doručená sťažnosť M. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta

porušenie svojho základného práva na „*nestranného sudcu*“ podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 NcC/38/2014 z 12. júna 2014 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že „*zákonná sudkyňa v rámci oznámenia skutočnosti podľa ustanovenia § 15 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku adresovaných predsedníčke Okresného súdu Čadca žiadala o vylúčenie z prejednávania a rozhodovania vecí*“ vedenej pod sp. zn. 10 C 139/2003, v ktorej je sťažovateľ v procesnej pozícii odporcu a predmetom konania je náhrada nemajetkovej ujmy. Zákonná sudkyňa v oznámení uviedla, že advokátska kancelária, ktorá zastupuje sťažovateľa v tomto konaní, v inom konaní zastupuje obvineného, kde ako poškodený vystupuje jej syn. Krajský súd napadnutým uznesením zákonnú sudkyňu nevyлúčil z prejednávania a rozhodovania veci vedenej Okresným súdom Čadca (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 C 139/2003.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem uvedeného namieta, že zákoná sudkyňa už bola viackrát vylúčená z rozhodovania iných vecí (sťažovateľ uviedol dve konkrétne uznesenia krajského súdu, ktorých kópie priložil k sťažnosti) práve pre negatívny vzťah zákonnej sudkyne k advokátskej kancelárii sťažovateľa. Túto skutočnosť sťažovateľ aj oznámil okresnému súdu v konaní sp. zn. 10 C 139/2003. Na základe skutočnosti, že vo veci sťažovateľa vedenej okresným súdom má rozhodovať sudkyňa, ktorá bola v minulosti vylúčená z rozhodovania vecí, ktoré zastupovala práve advokátska kancelária sťažovateľa v kontexte už uvedenej skutočnosti, že advokátska kancelária zároveň zastupuje obvineného v trestnom konaní, v ktorom je poškodený práve syn sudkyne, sťažovateľ sa domnieva a je presvedčený, že napadnutým postupom a uznesením krajského súdu, ktorým nevyлúčil zákonnú sudkyňu z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pred okresným súdom sp. zn. 10 C 139/2003, došlo k porušeniu jeho základného práva na „*nestranného sudcu*“, keďže „*v tomto prípade absencia predsudku chýba*“.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal náleZ, v ktorom vysloví porušenie jeho základného práva na „*nestranného sudcu*“ podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

napadnutým postupom a uznesením krajského súdu, zruší toto rozhodnutie krajského súdu a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a prizná mu finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým postupom a uznesením krajského súdu, ktorým krajský súd nevyhlásil zákonnú sudkyňu z konania a rozhodovania veci vedenej pred okresným súdom pod sp. zn. 10 C 139/2003.

Ústavný súd je súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Túto ochranu poskytuje aj základným právam účastníkov v konaní o ich veci pred súdmi (všeobecnými) alebo pred inými orgánmi Slovenskej republiky v prípadoch ustanovených zákonom. Tieto práva vyplývajú z ústavnoprocených princípov konania pred uvedenými orgánmi (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a patrí medzi ne aj právo každého na rozhodnutie jeho veci tým sudcom, ktorého určuje zákon.

Základné právo na prejednanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v Občianskom súdnom poriadku (ďalej aj „OSP“) garantované prostredníctvom vylúčenia sudcu z jej ďalšieho prejednávaní a rozhodnutia pre zaujatosť (§ 14 až § 16 OSP). Okolnosť, že o veci napriek tomu rozhoduje sudca, ktorý mal byť podľa subjektívneho názoru účastníka konania z ďalšej účasti na jej prejednávaní a rozhodovaní vylúčený, je dôvodom na uplatnenie riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb (v danom prípade sťažovateľa, ktorý oznámil skutočnosti okresnému súdu, na základe ktorého očakával, že dôjde k vylúčeniu zákonnej sudkyne z prejednávaní a rozhodovania v jeho veci) a vylúčiť nimi označených sudcov z ďalšieho prejednávaní a rozhodovania vecí pre zaujatosť. Jeho obsahom je len povinnosť súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby (v tomto prípade ani nejde o návrh, ale o oznámenie skutočností, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávaní a rozhodovania vecí) a rozhodnúť o ňom. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoje rozhodnutia, podľa ktorých „všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje“ (I. ÚS 9/00), v dôsledku čoho „do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť iba vtedy, ak by ich rozhodnutia (a im predchádzajúci postup) boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré nebolo napravené ani v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov“ (I. ÚS 24/00). Inými slovami, za situácie, ak právny poriadok pripúšťa

iné možnosti nápravy pomocou riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Občianskeho súdneho poriadku, nie je možné domáhať sa ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd neprihliadal na návrh samotnej zákonnej sudkyne, ako aj na namietané skutočnosti, na základe ktorých v minulosti došlo k jej vylúčeniu z prejednávania a rozhodovania iných vecí, a napadnutým uznesením rozhodol podľa názoru sťažovateľa v zjavnom v rozpore so skutočnosťami, ktoré sponchybujú jej nestrannosť. Ústavný súd však pripomína, že po prerokovaní a následnom vydaní rozhodnutia vo veci samej má sťažovateľ vždy právo v rámci riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov – odvolania a dovolania – namietat aj skutočnosť, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. Ustanovenie § 221 ods. 1 písm. g) OSP zakladá prípustnosť odvolania proti každému rozhodnutiu prvostupňového súdu vo veci samej a § 237 písm. g) OSP zase prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu aj z dôvodu, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. Aj z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi, postupov a judikatúry všeobecného súdnictva sú závažné procesné pochybenia v konaní všeobecných súdov (vrátane porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy) dôvodom i na podanie dovolania (IV. ÚS 26/04, IV. ÚS 201/04).

V predmetnom konaní vedenom okresným súdom teda v prípade využitia oprávnenia podať dovolanie priamo proti rozhodnutiu krajského súdu v merite veci (nie však proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu o nevyhlúčení zákonnej sudkyne) opätovne existuje „iný súd“, a to Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) povolaný na poskytnutie ochrany základným právam sťažovateľa.

Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých účastníkovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Takýto postup však vylučuje princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Preto

ústavný súd nemá dostatok právomoci na preskúmanie sťažovateľových námietok o nedostatku nestrannosti sudcu, ktoré smerujú proti napadnutému postupu a uzneseniu krajského súdu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Navyše, ústavný súd k tomu poznamenáva, že pokiaľ by sa v ďalšom priebehu konania objavili nové skutočnosti objektívne a dôvodne vzbudzujúce pochybnosť o nestrannosti a nezaujatosti sudkyne konajúcej v sťažovateľovej veci, môže sa sťažovateľ ochrany svojho práva na prerokovanie veci pred nezávislým a nestranným súdom domáhať vznesením novej námietky zaujatosti (§ 15a OSP), prípadne prostredníctvom opravných prostriedkov [§ 201 a § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. g) OSP, resp. § 237 písm. g) OSP], o čom svedčí aj judikatúra najvyššieho súdu, v zmysle ktorej: *„Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g) O. s. p. posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval, ak v námietke boli uvedené nové skutočnosti“* (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 153/96 z 21. augusta 1997).

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2014